

POSTANOWIENIE

Dnia 23 kwietnia 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Paweł Grzegorzcyk

w sprawie z powództwa Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa w W.

przeciwko A. S.

przy udziale Prokuratora Regionalnego w [...].

o zapłatę,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 23 kwietnia 2021 r.,

na skutek skargi kasacyjnej pozwanego

od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)

z dnia 22 lipca 2020 r., sygn. akt I ACa (...),

1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;

2. zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 8100 (osiem tysięcy sto 00/100) złotych tytułem kosztów postępowania kasacyjnego;

3. przyznaje od Skarbu Państwa - Sądu Apelacyjnego w (...) adwokatowi D. G. kwotę 3600 (trzy tysiące sześćset 00/100) złotych powiększoną o kwotę należnego podatku od towarów i usług tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej pozwanemu w postępowaniu kasacyjnym.

UZASADNIENIE

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Przepis ten odpowiada charakterowi skargi kasacyjnej, będącej nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia, o dominującym publicznoprawnym charakterze, przysługującym od orzeczeń wydanych po przeprowadzeniu dwuinstancyjnego postępowania sądowego, w którym sąd pierwszej i drugiej instancji dysponuje pełną kognicją w zakresie faktów i dowodów. W powiązaniu z art. 398⁴ § 2 k.p.c. oznacza to, że w skardze kasacyjnej nieodzowne jest powołanie i uzasadnienie okoliczności o charakterze publicznoprawnym, które stanowią wyłączną podstawę oceny pod kątem przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (przyczyn kasacyjnych).

Wnosząc o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący A. S. powołał się na nieważność postępowania, wynikającą z wydania wyroku w warunkach zawisłości sprawy (art. 379 pkt 3 k.p.c.). Wskazał również na oczywistą zasadność skargi kasacyjnej, wynikającą z naruszenia art. 366 § 1 k.c., art. 496¹ w związku z art. 485 § 2 i art. 485 § 4 k.p.c., a także art. 278 § 1 w związku z art. 227 i art. 382 k.p.c.

Nieważność postępowania jest uchybieniem procesowym, które Sąd Najwyższy bierze pod uwagę z urzędu w granicach zaskarżenia (art. 398¹³ § 1 k.p.c.). Jest to także jedna z przesłanek przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 1 pkt 3 k.p.c.). Wbrew twierdzeniom wniosku, z materiału sprawy nie wynikało jednak, by zaskarżony wyrok został wydany w warunkach zawisłości sprawy. Bez względu na ocenę prawidłowości wyłączenia sprawy przeciwko skarżącemu do osobnego rozpoznania postanowieniem Sądu Okręgowego z dnia 18 marca 2013 r., nie ulegało bowiem wątpliwości, że powództwo przeciwko skarżącemu nie było od tej chwili przedmiotem dalszego rozpoznania w postępowaniu toczącym się przed Sądem Okręgowym pod sygnaturą I C (...), lecz wyłącznie w postępowaniu toczącym się pod sygnaturą I C (...). Stosownie do

tego, wyrok Sądu Okręgowego z dnia 27 marca 2013 r., I C (...), podobnie, jak oddalający apelację od tego wyroku wyrok Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 6 lutego 2014 r., I ACa (...), zapadł wyłącznie wobec pozwanych poręczycieli B. S. i J. S.. Wyroki te miały charakter wyroków końcowych, nie zaś częściowych, jak sugeruje skarżący. Postępowanie przeciwko skarżącemu toczące się pod sygnaturą I C (...) stanowiło zarazem kontynuację postępowania wszczętego przeciwko wszystkim pozwanym. Brak zatem jakichkolwiek podstaw do twierdzenia, że sprawa przeciwko skarżącemu, od chwili jej wyłączenia do odrębnego postępowania, była równolegle rozpoznawana w dwóch postępowaniach toczących się pod odmiennymi sygnaturami, co miałoby skutkować wydaniem zaskarżonego wyroku w warunkach nieważności.

Stanowisko skarżącego było ponadto w tej mierze dotknięte istotną niekonsekwencją, zważywszy, że uzasadniając podobną argumentacją zarzut nieważności postępowania złożony w apelacji, skarżący twierdził, że sprawa przeciwko niemu została uprzednio prawomocnie zakończona.

Bliższa analiza wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie pozwalała również uznać, iżby skarżący wykazał alternatywną przyczynę kasacyjną w postaci oczywistej zasadności skargi.

Twierdzenie wniosku, jakoby Sąd Apelacyjny nie uwzględnił wartości należności, która została wyegzekwowana od poręczycieli w postępowaniach prowadzonych przez komornika sądowego H. J., odrywało się od podstawy faktycznej zaskarżonego wyroku, w której ustalono jedynie, iż w ramach postępowania egzekucyjnego prowadzonego przez komornika sądowego B. S. doszło do wyegzekwowania od B. S. i J. S. kwoty 95 141, 41 zł, z czego z uwzględnieniem zaliczki i kosztów postępowania na zaspokojenie wierzytelności głównej została przekazana kwota 40 692, 46 zł, o którą Sąd Apelacyjny obniżył należność stwierdzoną nakazem zapłaty. Postępowanie kasacyjne służy wyłącznie kontroli legalności zaskarżonego wyroku przy związaniu Sądu Najwyższego jego podstawą faktyczną (art. 398¹³ § 2 k.p.c.). W konsekwencji niedopuszczalne jest opieranie przyczyn kasacyjnych na faktach, które nie stanowią elementu wiążących Sąd Najwyższy ustaleń dokonanych przez Sądy *meriti*. Z tych samych powodów

o oczywistej zasadności skargi nie mogło przesądzać twierdzenie, że z wyegzekwowanej od poręczycieli kwoty Sąd Apelacyjny błędnie zaliczył na zaspokojenie należności głównej jedynie sumę 40 692, 46 zł, skoro fakty, z których skarżący wywodził ów błąd, dotyczące sposobu rozliczenia kosztów egzekucji między organem egzekucyjnym a wierzycielem, nie zostały objęte podstawą faktyczną zaskarżonego wyroku.

Dodać należało, że w judykaturze konsekwentnie wskazuje się, że wydanie wierzycielowi weksla stwarza domniemanie istnienia wierzytelności wekslowej w wysokości sumy wekslowej, co wymaga od dłużnika dowodu przeciwnieństwa (por. uchwałę Sądu Najwyższego (zasada prawna) z dnia 7 stycznia 1967 r., III CZP 19/66, OSNCP 1968, nr 5, poz. 79, orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 23 września 1961 r., OSNCP 1962, nr 3, poz. 115 oraz wyroki Sądu Najwyższego z dnia 17 lutego 1982 r., I CR 13/82, niepubl., z dnia 18 listopada 1999 r., I CKN 215/98, OSNC 2000, nr 7-8, poz. 128, z dnia 6 października 2004 r., I CK 156/04, niepubl., z dnia 20 czerwca 2005 r., V CK 780/04, niepubl., z dnia 24 listopada 2009 r., V CSK 129/09, niepubl. i z dnia 20 sierpnia 2015 r., II CSK 597/14, niepubl.). Ciężar dowodu co do wygaśnięcia długu wekslowego i zakresu, w jakim do tego doszło, spoczywał w procesie na skarżącym, co prawidłowo podkreślił Sąd Apelacyjny.

O oczywistej zasadności skargi kasacyjnej nie przekonywały także dalsze wywody wniosku. W świetle utrwalonego orzecznictwa, stan taki zachodzi tylko wtedy, gdy dla przeciętnego prawnika podstawy wskazane w skardze *prima facie* zasługują na uwzględnienie. Oczywiście jest przy tym tylko to, co można dostrzec bez potrzeby głębszej analizy, czy przeprowadzenia dłuższych badań lub dociekań. Zarzucane uchybienia muszą zatem mieć kwalifikowany charakter i być dostrzegalne na pierwszy rzut oka (por. m.in. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 12 grudnia 2000, V CKN 1780/00, OSNC 2001, nr 3, poz. 52, i postanowienie Sądu Najwyższego z dnia z 22 marca 2001 r., V CZ 131/00, OSNC 2001, nr 10, poz. 156).

Na taki charakter ewentualnych uchybień nie wskazywało twierdzenie skarżącego, że w aktach sprawy „nie zalega oryginał weksla”. W zarzutach od

nakazu zapłaty pozwani powoływali się wprost na weksel załączony do pozwu (k. 16), same zaś oryginały weksli nie są przechowywane w aktach sprawy, lecz w miejscu posiadającym odpowiednie zabezpieczenia (por. *de lege lata* § 103 ust. 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 18 czerwca 2019 r. - Regulamin urzędowania sądów powszechnych, Dz.U. poz. 1141 ze zm.). Zarzut naruszenia art. 485 § 4 k.p.c. nie był ponadto podnoszony w apelacji, podczas gdy sąd drugiej instancji rozstrzyga sprawę będąc związany zarzutami naruszenia prawa procesowego (por. uchwałę składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 31 stycznia 2008 r., III CZP 49/07, OSNC 2008, nr 6, poz. 55).

O oczywistej wadliwości zaskarżonego wyroku nie przesądzało również pominięcie wniosku o przeprowadzenie kolejnego dowodu z opinii biegłego. W art. 286 k.p.c. ustawodawca nieprzypadkowo posłużył się słowem „może” pozostawiając sądowi *meriti* określoną swobodę przy podejmowaniu decyzji o potrzebie uzupełnienia opinii biegłego lub zwrócenia się o sporządzenie dodatkowej opinii do tych samych lub innych biegłych. Fakt, że w ocenie strony materiał sprawy wykazuje „liczne nieścisłości” dotyczące wzajemnych rozliczeń, nie stanowi okoliczności obligującej sąd do dopuszczenia dowodu z kolejnej opinii. W motywach wyroku Sąd Apelacyjny szeroko odniósł się do sporządzonych w sprawie opinii biegłych i wyjaśnił, dlaczego nie podzielił zarzutu błędnej odmowy dopuszczenia przez Sąd Okręgowy dowodu z dodatkowej opinii i z jakich przyczyn odmówił dopuszczenia tego dowodu w związku z wnioskiem ponowionym w apelacji.

Zestawienie wywodów wniosku z całokształtem motywów wyroku Sądu Apelacyjnego nie pozwalało przyjąć, by pominięcie to mogło skutkować wydaniem oczywiście wadliwego wyroku, co stanowi założenie przyczyny kasacyjnej określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. Dostrzeżenia wymagało również, że potrzebę przeprowadzenia tego dowodu skarżący wiązał z twierdzeniami przedstawionymi przezeń na rozprawie w dniu 7 czerwca 2018 r., a zatem po kilkunastu latach trwania procesu. Sąd Okręgowy, oddalając wniosek, podniósł natomiast, że w sprawie nie wyłoniła się żadna nowa okoliczności faktyczna, która nie była uprzednio znana stronom.

Należało w konsekwencji uznać, że w skardze nie wykazano twierdzonych przyczyn kasacyjnych, co uzasadniało odmowę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Z tych względów, na podstawie art. 398⁹ § 2 i art. 98 § 1, art. 391 § 1 i art. 398²¹ k.p.c., Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji.

ke